

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-4-051 (Ortak Girişim)
Karar Sayısı : 23-60/1182-422
Karar Tarihi : 21.12.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Esmâ AKSU, Ayberk GÜLTEKİN, Emre NEBİOĞLU,
Esranur DOĞAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Mitsubishi Heavy Industries, Ltd.
- Mitsubishi Electric Corporation
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. A. Göktuğ SELVİTOPU, Av. Evgeniya H. DEVECİ,
Petek GÜVEN
Çitlenbik Sokak No: 12 Yıldız Mahallesi, Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Mitsubishi Heavy Industries, Ltd. ve Mitsubishi Electric Corporation'ın güç jeneratörü iş kolları üzerinde Mitsubishi Heavy Industries, Ltd. ve Mitsubishi Electric Corporation tarafından bir ortak girişim kurulması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 02.11.2023 tarih ve 44195 sayı ile intikal eden ve 18.12.2023 tarih ve 46147 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 19.12.2023 tarihli ve 2023-4-051/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Yapılan bildirim ile Mitsubishi Heavy Industries, Ltd. (MHI) ve Mitsubishi Electric Corporation'ın (MELCO) her birinin güç jeneratörü iş kolları üzerinde MHI ve MELCO tarafından bir ortak girişim kurulması işlemine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) çerçevesinde izin verilmesi talep edilmektedir.
- (5) Bildirim konusu işlemin temelini taraflar arasında 29.05.2023 tarihinde imzalanan Ortak Girişim Sözleşmesi (OGS) ve Temel Entegrasyon Sözleşmesi (TES) oluşturmaktadır. Söz konusu sözleşmeler kapsamında MHI ve MELCO'nun, güç jeneratörlerine yönelik planlama, tasarım, geliştirme, üretim, satış ve teknik servis hizmetlerinden ibaret ilgili güç jeneratörü iş kollarını kendi bünyelerinden ayıracağı ve akabinde kurulacak ortak girişime devredeceği ifade edilmektedir.
- (6) İşlemin ekonomik gerekçesi ise "(.....)" olarak ifade edilmektedir.
- (7) Öte yandan, OGS'nin 9. maddesi uyarınca MELCO'nun hedef işkolunun işletme değerinin (.....) TL, MHI'nin hedef işkolunun işletme değerinin ise (.....) TL olduğu, bahse konu işleme izin verilmesi halinde MHI'nin, ortak girişimin (.....) TL değerindeki

sermayesini MELCO'ya aktaracağı ve bu değerin küsuratlarında ufak düzeltme yapılmasının gerekli olması halinde tarafların, nihai işlemin değerine ilişkin istişareler sonucunda değer üzerinde ayrıca mutabık kalacağı belirtilmektedir¹.

- (8) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin üçüncü fıkrasında; "*Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir. Bu tür işlemlerde, işlem taraflarının her biri devralan olarak kabul edilir.*" hükmüne yer verilmiştir. Anılan hüküm çerçevesinde, ortak girişimler bakımından aranan koşullar; ortak girişim şirketinin, kurucu teşebbüsler tarafından ortak kontrol altında tutulması ve bağımsız bir iktisadi varlık (tam işlevsellik) niteliği taşımasıdır.
- (9) Başvuru ve OGS hükümleri incelendiğinde, taraflar MTG üzerindeki hisse oranlarını %(.....) (MHI) ve %(.....) (MELCO) olarak kurgulamıştır. Bildirime konu işlem sonunda MHI ve MELCO'nun, MTG'nin bir İdari Komite kurmasını ve bu komitenin MHI ve MELCO arasındaki bir anlaşma uyarınca ayrıca oluşturulan iç kurallara uygun olarak işletilmesini sağlayacağı belirtilmektedir. Bundan hareketle; OGS'nin 11. maddesi uyarınca, MTG'nin (.....) yöneticisi olacağı ancak MHI ve MELCO'nun, ayrı bir anlaşma uyarınca MTG'nin yönetici sayısını (.....) çıkarabileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, MTG'nin (.....) yöneticisi olması halinde; MELCO'nun (.....), MHI'nin ise (.....) aday gösterme hakkına sahip olacağı belirtilmektedir (MTG'nin yönetici sayısının (.....) çıkarılması halinde ise, MELCO'nun (.....) ve MHI'nin ise (.....) aday gösterme hakkına sahip olacağı hükme bağlanmıştır).
- (10) OGS'nin 12. maddesi uyarınca MTG'nin yönetim kurulu kararları, yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğunun hazır bulunduğu bir toplantıda hazır bulunan yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğu tarafından alınacaktır. Bununla birlikte, OGS'nin 15. maddesinde, MHI ve MELCO'nun, MTG'nin her yıl bir kez MHI ve MELCO'nun ilgili yöneticilerinin katılımıyla İdari Komiteyi toplamasını sağlayacağı ve MTG'nin ticari rekabet gücünü artırmak amacıyla, en son piyasa bilgileri, hedef fiyatlar, sipariş planları, optimum üretim sistemleri, iş planı vb. konularda görüşmelerde bulunacağı belirtilmektedir. Buna ek olarak, MHI ve MELCO'nun OGS uyarınca "Ön Onay Gerektiren Hususlar" olarak kabul edilen, iş planlarının veya yıllık bütçenin oluşturulması veya değiştirilmesi vb. stratejik konularda veto hakkını haiz olacağı hüküm altına alınmaktadır². Bu kararlar, MTG'nin ticari faaliyetlerine ilişkin stratejik kararlar olup bu husus Kontrol Kılavuzunun 48. paragrafında "(...)Belirli bir hissedara bir teşebbüste stratejik kararları belirleme yetkisi veren tek kontrolün aksine, ortak kontrolün özelliği iki ya da daha fazla ana şirketin önerilen stratejik kararları reddetme yetkisinden kaynaklanan kilitleme olasılığıdır. Ortak kontrole sahip hissedarlar ortak girişimin ticari politikasına karar verirken ortak bir anlayışa sahip olmak ve işbirliği yapmak zorundadır. Hissedarlar (ana şirketler) kontrol edilen teşebbüsle (ortak girişim) ilgili önemli kararlarda mutabakata varmak zorundaysa ortak kontrol söz konusudur (...)" şeklinde ifade edilmiştir. Dolayısıyla, stratejik kararların alınmasında işlem taraflarına veto hakkı tanınmış olmasından dolayı MTG'nin MHI ve MELCO'nun ortak kontrolünde olacağı kanaatine varılmaktadır.
- (11) Başvuruda, hâlihazırda ortak girişim taraflarının iş kolları arasında olan ve işlem sonrasında bu iş kollarının birleşmesiyle kurulacak ortak girişimin, yönetim ve idari işlerinin yürütülmesine, şirket finansmanı ve şirketin diğer faaliyetlerine ilişkin

¹ Japon Yeni cinsinden verilen rakamların Türk Lirası karşılıkları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından 2022 yılı için ilan edilen ortalama döviz alış kuru üzerinden hesaplanmıştır (1 Japon Yeni = 0,131 Türk Lirası).

² OGS Ek 20.

hususların detaylarının taraflar arasında imzalanacak sözleşme kapsamında düzenleneceği belirtilmiştir.

- (12) Başvuruya göre; MTG, faaliyetlerini kalıcı olarak yürütmek için günlük işleyişine yönelik olarak yönetim ve çalışanlara, işletme sermayesi ve finansman düzenlemeleri dâhil olmak üzere yeterli öz kaynaklara erişime ve kendi işinde kullanmak üzere varlıklara sahip olacak ve bu unsurların hiçbiri MTG'ye, MHI veya MELCO tarafından sağlanmayacaktır. Ek olarak, MTG'nin, halihazırda bağımsız bir yönetim ekibi tarafından yönetilmekte olduğu ve yönetilmeye devam edeceği, pazarda bağımsız olarak faaliyet göstermek için finansman, personel ve varlık dâhil yeterli kaynaklara sahip olacağı belirtilmektedir.
- (13) MTG'nin amacının, ortak girişim tarafları olan MHI veya MELCO'nun belirli bir işlevinin üstlenilmesi veya yürütülmesi olmadığı, tam tersine MTG'nin güç jeneratörü faaliyetlerini OG taraflarından bağımsız ve pazarda kalıcı olarak sürdüreceği, nitekim MTG'nin dünya genelinde güç jeneratörlerinin³ planlama, dizayn, geliştirme, üretim, satış, dağıtım ve servis hizmetlerinin sunulmasını üstleneceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla MTG'nin faaliyetlerinin, OG taraflarının ürünlerinin dağıtımıyla veya satışıyla sınırlı kalmayarak OG taraflarının (yani, MHI ve MELCO'nun) belirli bir işlevinin ötesinde faaliyet göstereceği anlaşılmaktadır⁴.
- (14) Başvuruda MELCO ve MHI'nin yalnızca Japonya'da geçerli olmak üzere B tipi ortak girişim formatı altında oluşturduğu ve MELCO ile MHI'nin kendi işlerini ayrı ayrı üstlendikleri bir ortaklık türüyle⁵; MHI'nin güç üretim sistemleri, MELCO'nun ise jeneratörler sattığı ifade edilmektedir. Japonya dışındaki ülkelerde ise MHI ve MELCO'nun, tüzel kişilik kazanmamış, "dahili" ya da "sessiz" konsorsiyum oluşturduğu ve ortaklaşa fakat bağımsız olarak kendi güç jeneratörleri ve sistemlerini sattıkları ifade edilmektedir. Bu kapsamda, B tipi ortak girişimde veya konsorsiyumda, MELCO ve MHI'nin kendi ürünlerini müşterilerine ortaklaşa sattığı fakat her birinin kendi işlerini bağımsız bir şekilde gerçekleştirdikleri beyan edilmektedir. Nitekim MHI'nin, MELCO'dan güç jeneratörleri tedarik etmediği ve dolayısıyla güç jeneratörlerinin, MHI'nin güç üretim sistemleri için girdi işlevi görmediği ifade edilmektedir. Ek olarak, bildirim konu işlemin bir parçası olarak MELCO ve MHI'nin her birinin türbin jeneratörlerine ilişkin iş kollarını MTG'ye devredeceği, dolayısıyla, MTG'nin MHI ile olan konsorsiyumda bağımsız bir taraf (müşterilere jeneratör sağlayıcısı olarak) olmasının beklendiği beyan edilmektedir.
- (15) Bu kapsamda, MTG'nin türbin jeneratörlerinin satışının kayda değer bir bölümünün (yaklaşık %(...))'a kadar varma ihtimali bulunmaktadır), MELCO ve MHI arasında mevcut olan iş ortaklığı kapsamında oluşturulan konsorsiyum yoluyla üçüncü kişilere satışının gerçekleşeceği, ancak MTG'nin satışlarının/faaliyetlerinin bununla sınırlı olmayacağı, pazarda vereceği kararları kendi refah/kar maksimizasyonuna dayanarak

³ Bildirim Formu'nda, MELCO ve MHI'nin hidroelektrik güç üretimi için kullanılan jeneratörlerinin (su çarkı jeneratörleri) tasarım fonksiyonları ve satış fonksiyonlarının satış ve tasarımlarının MTG tarafından gerçekleştirilmeyeceği, bu fonksiyonların OGS'nin kapsamı dışında kaldığı ifade edilmiştir.

⁴ OGS'nin 22. maddesi "Atlantic (MELCO) ve Pacific (MHI), Yürürlük Tarihinden itibaren, Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, kendi işlerini yürütecek ve Entegre Şirketin faaliyetlerini işbu 22. Maddenin 2. Paragrafına, Ek 22.1'de belirtilen Satış Kanallarına ve İş Entegrasyonundan sonra Entegre Şirketin jeneratör işini yürütmesiyle bağlantılı olarak sipariş alınan yeni projelerle ilgili İşlem Sözleşmesine uygun şekilde yürütmesini sağlayacaktır." hükmünü haizdir.

⁵ Konsorsiyumda her gerçek veya tüzel kişi yüklenilen işin sadece bir bölümünün yerine getirilmesinden sorumludur. Örneğin bir havaalanı inşasını yüklenmek isteyen üç şirketten birisi havaalanı binasının yapımı, diğeri havaalanı içerisindeki yolların yapımı, bir diğeri ise altyapının yapılması konusunda uzmandırlar.

alacağı ve MTG ile MHI arasındaki ilişkinin, hâlihazırda MELCO ve MHI arasında mevcut olan ilişkiye benzer olacağı beyan edilmektedir⁶. MELCO ve MHI, konsorsiyum ortaklığı ile kendilerinin ilgili ürünlerini (MELCO'nun jeneratörlerini ve MHI'nin güç üretim sistemlerini) müşterek ve ancak bağımsız olarak müşterilerine satmaktadır. Bu ortaklık ile her iki taraf işlerin sadece kendilerine ait bölümünün yerine getirilmesinden sorumludur. Bu bakımdan, MELCO (güç jeneratörü üreticisi olarak) MHI'ya (güç üretim sistemi sağlayıcısı olarak) güç jeneratörü satmamakta; daha ziyade konsorsiyum yoluyla kendi ürünlerini üçüncü kişilere satmaktadır. Bu çerçevede, MHI ve MTG arasındaki ilişkinin de karşılıklı fayda sağlamaya devam ettiği sürece, tedarikçi-alıcı ilişkisi içinde olmayacakları ancak tamamlayıcı nitelikteki ürünlerin bir arada satılmasının sağlanmasına yönelik bir ilişki içerisinde olacakları, ilaveten MHI veya MELCO veya MTG arasındaki herhangi bir iş gibi işbu ilişkinin de olağan ticari koşullarla (*arm's-length basis*⁷) yürütüleceği ifade edilmektedir. Bu çerçevede, gerek bildirim formu gerekse cevabi yazıda elde edilen bilgiler kapsamında, işlem sonrasında MTG ile MHI'nin bir konsorsiyum ile müşterilere satış gerçekleştireceği, bunun dışında MHI veya MELCO'nun herhangi bir iştiraki ile MTG arasında, birbirlerine girdi temini veya çıktı (alımlar-satımlar) alımı için bağımlı oldukları sonucunu doğuracak herhangi bir alım veya satım ilişkisinin söz konusu olmayacağı, MHI veya MELCO'nun herhangi bir iştiraki ile MTG arasındaki olası herhangi bir alım veya satım ilişkisinin, ilgili tarafın alımlarının/satımlarının %(.....)'sinden daha azına tekabül edeceği belirtilmektedir.

- (16) Bildirim konusu işlemde ortak girişim şirketi MTG ile ana şirketler arasında işlem sonrasında birtakım satın alma ilişkilerinin gerçekleşeceği ancak bunların hepsinin serbest piyasa fiyatlama üzerinden yapılacağı, MTG'nin münhasıran ana teşebbüslerine veya iştiraklerine hizmet sağlaması ve satış/satın alma ilişkilerinde bunlara bağımlı olması gibi bir durumun söz konusu olmayacağı ve ürün alımı-satımı yapılırken ticari hususlarda her bir tarafın bağımsız karar vermesine imkan tanıyacak şekilde ilişki kurulacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla MTG'nin işlem sonrasında operasyonel ve ekonomik açıdan bağımsız olacağı değerlendirilmektedir.
- (17) Başvuruda son olarak, MTG'nin, kalıcı olarak faaliyet gösterme amacıyla kurulacağı ve kuruluşunun belirli süreli olmayacağı, dolayısıyla pazarda kalıcı olarak faaliyet göstereceği anlaşılmaktadır.
- (18) Yukarıdaki bilgi ve değerlendirmeler neticesinde, işlem sonrası MTG'nin güç jeneratörü -türbin jeneratörü- iş kolunda faaliyetlerine devam ederek ana şirketlerin işlevlerini yerine getirmenin ötesinde pazarda, bağımsız ve tam işlevsel şekilde faaliyet göstereceği öngörülmektedir. Bu bağlamda, bildirim konu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesindeki esaslar çerçevesinde tam işlevsel bir ortak girişim olarak nitelendirilebileceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca bir devralma niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir. İşlem taraflarının ciroları 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde öngörülen eşikleri aştığından, işlem izne tabidir.
- (19) Ortak girişim MTG'nin güç jeneratörlerinin (türbin jeneratörleri) üretimi, planlaması,

⁶ MELCO ve MHI'nin, konsorsiyum aracılığıyla kendilerinin ilgili ürünlerini (MELCO'nun jeneratörlerini ve MHI'nin güç üretim sistemlerini) müşterek ve bağımsız olarak müşterilerine sattığı, bu bakımdan, MELCO'nun (güç jeneratörü üreticisi olarak) MHI'ya (güç üretim sistemi sağlayıcısı olarak) güç jeneratörü satmadığı; daha ziyade konsorsiyum aracılığıyla kendi ürünlerini ayrı olarak müşterilere sattığı beyan edilmiştir.

⁷ Emsallere Uygunluk İlkesi (*arm's-length basis*) kavramı, aralarında ticari ilişki bulunan kişiler ile yapılan mal ve hizmet alım ya da satımında uygulanan fiyat veya bedelin, aralarında böyle bir ilişkinin bulunmaması durumunda oluşacak fiyat veya bedele uygun olmasını ifade eden bir kavramdır.

tasarımı, satışı ve satış sonrası hizmetleri alanlarında faaliyet göstereceği belirtilmektedir. Güç jeneratörleri, elektromanyetik indüksiyon yasasını kullanarak kinetik enerjiden elektrik enerjisi üreten makinelerdir. Güç jeneratörleri bir stator ve bir rotordan oluşmaktadır⁸ ve rotoru döndürmek için kullanılan kinetik enerjiden üretilen elektriği (elektromotor kuvvet) kullanarak güç üretmektedir. Güç jeneratörü ürün pazarı türbin jeneratörleri ve su çarkı jeneratörleri (yani, hidroelektrik jeneratörleri) olarak ikiye ayrılmaktadır. Türbin jeneratörü⁹, bir buhar türbini veya gaz türbininin döndürme kuvvetiyle çalışan bir jeneratördür. Su çarkı jeneratörleri, doğrudan bir su çarkına bağlı ve su çarkı tarafından çalışan jeneratörlerdir. Güç üretimi yöntemleri ise genellikle, kinetik enerji elde etmek için kullanılan güç kaynağına bağlı olarak genişçe hidrolik güç üretimi, termal güç üretimi ve nükleer güç üretimi olmak üzere üç kategoriye ayrılabilir. Bununla birlikte, termal ve nükleer güç jeneratörleri türbinleri yüksek hızda döndürerek güç üreten türbin güç jeneratörleriyken (türbin jeneratörleri) hidrolik güç üretimi için kullanılan güç jeneratörleri ise su çarklarını düşük hızda döndürerek güç üreten su çarkı güç jeneratörleridir (su çarkı jeneratörleri).

- (20) MELCO ve MHI'nın hidroelektrik güç üretimi için kullanılan jeneratörlerinin (su çarkı jeneratörleri) tasarım fonksiyonları ve satış fonksiyonlarının satış ve tasarımlarının OG tarafından gerçekleştirilmeyeceği, bu fonksiyonların OGS'nin kapsamı dışında kaldığı ifade edilmiştir. Nitekim "türbin jeneratörleri" ile "su çarkı jeneratörleri" arasında temel yapı bakımından çeşitli farklılıklar olduğu, "su çarkı jeneratörleri"nin hidrolik güç üretim sistemleri için kullanılırken "türbin jeneratörleri"nin termal ve nükleer güç üretim sistemlerinde kullanıldığı, "türbin jeneratörleri"nin ve "su çarkı jeneratörleri"nin, birbirlerinin yerine kullanılmadığı belirtildiğinden, "türbin jeneratörleri" ile "su çarkı jeneratörleri"nin talep bakımından ikame edilebilir olmadığı anlaşılmaktadır.
- (21) Ortak girişim taraflarından MHI; türbinler, kazanlar ve güç jeneratörleri vb. gibi çeşitli güç üretim sistemleri başta olmak üzere birçok alanda faaliyet göstermektedir. Güç üretim sistemlerini oluşturan temel parçalar türbinler¹⁰, kazanlar¹¹ ve güç jeneratörleridir¹². MHI, Türkiye'de ise iştirakleri aracılığıyla klima sistemleri, metal makineleri, motorlar, malzeme yükleme teçhizatları, gemi inşaatı ve okyanus gelişimi, kompresörler ve kompresör trenleri, türbinler, mühendislik ve altyapı ürünleri hizmetleri alanlarında faaliyet göstermektedir.
- (22) Buna ek olarak MHI iştiraki Turboden Türkiye Orc Turbo Jeneratör Sanayi AŞ (Turboden Türkiye) aracılığıyla Organik Rankine Çevrimi (ORÇ) güç üretimi ünitelerinin Türkiye için satış tanıtımı, montajı, kurulumu ve satış sonrası hizmetlerini gerçekleştirmektedir. ORÇ güç üretim ünitesi, konvansiyonel termal/nükleer güç

⁸ Stator, mekanik enerjiyi elektrik enerjisine dönüştürmek için kullanılan hareketli bir elektrik makinesinin sabit bir parçasıdır. Rotor ise bir eksen etrafında dönen hareketli kısımdır.

⁹ Türbin; buhar, gaz, hava veya başka bir akışkanın enerjisini, gaz türbinlerinin mekanizması için mekanik enerjiye (hem buhar hem de gaz türbinleri mekanizması için) dönüştüren bir döner motor anlamına gelmektedir.

¹⁰ Türbinler, ya buhar vasıtasıyla (buhar gücüyle üretim metodunun kullanıldığı hallerde) ya da yakıtların yakılması ile yüksek ısı ve yüksek basınçlı yanma gazı ortaya çıkarıldığı (gazlı türbin gücüyle üretim metodunun kullanıldığı hallerde) ve bu sayede ısı enerjisinin mekanik enerjiye dönüştürüldüğü şekilde döndürülmektedir.

¹¹ Kazanların kullanım metodu; kömür, benzin ve gaz gibi fosil yakıtların içerisinde bulunan kimyasal enerjinin, yanma tepkimeleri aracılığıyla termal enerjiye dönüştürüldüğü ve bunun neticesinde ortaya çıkan yüksek ısı ve yüksek basınçlı, buhar bazlı termal enerjinin, buharlı türbinler sağlamak için kullandığı buhar gücüyle üretim şeklindedir.

¹² Türbinlere bağlı olan güç jeneratörleri, türbinler tarafından üretilen mekanik enerjiyi elektrik gücüne çevirmektedir.

üretim sistemlerinden farklı, ufak ila orta boyutlu bir güç üretim sistemi paketidir. Bu ünite, orta ila yüksek ısıdaki ısı transfer (termal) yağları kullanarak, su yerine bir organik çalışma sıvısını önden ısıtmak ve buharlaştırmak yöntemiyle elektrik üretmektedir ve bu buhar türbinleri, termal güç üretim sistemlerine kıyasla daha düşük bir hızda çevirmektedir. ORÇ sisteminin çıktısı, MHI ile MELCO'nun odaklandığı termal/nükleer güç üretim sistemlerinininkine göre oldukça (her bir tekil shaft başına 20 megavata kadar) düşüktür. Buna göre, ORÇ sistemleri ile konvansiyonel güç üretim sistemlerinin, farklı müşteri taleplerini karşıladığı ve bu nedenle birbiri ile değiştirilebilir nitelikte olmadığı belirtildiğinden her iki ürün talep bakımından ikame edilebilir değildir. Ayrıca MHI-MELCO konsorsiyumunun güç jeneratörleri ve güç üretim sistemleri sağlamak için kullandıkları üretim bantları ve dağıtım kanallarının Turboden Türkiye'nin ORÇ sisteminden tamamen farklı olduğu belirtildiğinden söz konusu ürünler arasında arz bakımından da ikame ilişkisi bulunmamaktadır.

- (23) Dolayısıyla Turboden Türkiye'nin ORÇ sisteminin MHI ve MELCO'nun güç jeneratörleri veya MHI'nın termal güç üretim sistemleri ile herhangi bir girdi, çıktı veya tamamlayıcılık ilişkisi söz konusu değildir. Buna ek olarak, MHI'nın, Türkiye'de 2020-2023 yıllarında (mevcut yılın başından günümüze kadar) güç üretim sistemleri alanında faaliyet göstermediği ve güç üretim sistemleri satışından herhangi bir ciro elde etmediği ve yakın gelecekte faaliyet göstermeyeceği ifade edilmektedir. Öte yandan, MHI çoğunluğu Türkiye'de olmak üzere, kendisi tarafından daha önce satılan güç jeneratörleri sistemlerinin satış sonrası hizmetlerinden çok düşük miktarda ciro elde etmiştir.
- (24) Ortak girişimin diğer tarafı MELCO, enerji sistemleri, savunma ve uzay sanayi sistemleri, fabrika otomasyon sistemleri vb. birçok alanda faaliyet göstermektedir. MELCO Türkiye'de ise iştirakleri aracılığıyla asansörler, yürüyen merdivenler, klima, fabrika otomasyonu, vagonlar için elektrikli ekipmanlar ve uyduları kapsayan iş kollarında faaliyet göstermektedir. MELCO'nun 2020 yılından beri Türkiye'de güç jeneratörü satışı faaliyeti bulunmamakta olup yakın gelecekte de faaliyet göstermesi beklenmemektedir. Bunlara ek olarak, MELCO, Mitsubishi-Electric Industrial Systems Corporation (TMEIC) olarak adlandırılan ve Toshiba Corp. ile ortak kontrol edilen bağlı şirketlerinden biri aracılığıyla da güç jeneratörleri pazarında faaliyet göstermektedir. TMEIC, küreselde kendi güç jeneratörlerinin üretimi, bağımsız olarak üçüncü taraflara satımı ya da MELCO'nun orijinal teçhizat üreticisi olarak faaliyetlerini yürütmektedir¹³. TMEIC'in 2017 yılından beri Türkiye'de güç jeneratörü satışı faaliyeti bulunmamakta olup yakın gelecekte de faaliyet göstermesi öngörülmemektedir. Öte yandan, MELCO Türkiye'de kendisi tarafından daha önce satılan güç jeneratörleri sistemlerinin satış sonrası hizmetlerinden çok düşük miktarda ciro elde etmiştir.
- (25) İşlem kapsamında MHI ve MELCO'nun güç jeneratörlerine (türbin jeneratörleri) yönelik planlama, tasarım, geliştirme, üretim, satış ve teknik servis hizmetlerinden ibaret ilgili güç jeneratörü iş kollarını kendi bünyesinden ayıracağı ve akabinde ortak girişime (MTG) entegre edeceği görülmektedir. Ancak MELCO tarafından ortak kontrol edilen iştiraklerden TMEIC'nin, bildirilen işlem kapsamında yer almadığı, bir başka deyişle hisselerinin MTG'ye aktarılmayacağı, bildirilen işlemin tamamlanmasının akabinde TMEIC'nin, global pazarlarda MELCO için olduğu gibi MTG için de orijinal teçhizat üreticisi olarak güç jeneratörleri üretmesinin planlandığı ifade edilmektedir. Yine işlem kapsamında MHI'nın güç üretim sistemleri pazarını (türbinler, kazanlar ve güç jeneratörleri-su çarkı jeneratörleri vb. gibi çeşitli teçhizatlardan oluşan sistem)

¹³ MELCO'nun güç jeneratörlerini büyük oranda kendisinin (*in house*) ürettiği ve TMEIC'ye olan bağımlılığının hem kapasite hem de satış bazında görece düşük seviyede olduğu ifade edilmektedir.

kapsayan faaliyetlerinin kurulacak ortak girişimin (güç jeneratörü-türbin jeneratörleri) faaliyetleri kapsamında olmadığı belirtilmektedir.

- (26) İşlem sonrası ana şirketlerin güç jeneratörü (türbin jeneratörleri) iş kollarını ortak girişim şirketine devredeceği, dolayısıyla işlem taraflarının; hidroelektrik güç üretimi için kullanılan jeneratörlerinin (su çarkı jeneratörleri) haricinde güç jeneratörü alanında faaliyet göstermeyeceği anlaşılmaktadır. Ana şirketlerden MHI ve MELCO'nun Türkiye'de ciro elde ettikleri ürün pazarları ile OG konumunda olan MTG'nin faaliyet göstereceği güç jeneratörleri-türbin jeneratörleri pazarı arasında Türkiye'de yatay ve/veya dikey örtüşme bulunmamaktadır. Öte yandan MTG Japonya'da kurulacak olup başvuruda MTG'nin ülkemizde yakın gelecekte faaliyet göstermesinin planlanmadığı ifade edilmektedir¹⁴. Ana şirketlerden MHI ve MELCO'nun da Türkiye'de hâlihazırda güç üretim sistemleri pazarında faaliyeti bulunmamakta ve yakın gelecekte de bulunması planlanmamaktadır. Dolayısıyla, tüm bu açıklamalar ve değerlendirmeler göz önüne alındığında; MTG, Türkiye'de ana şirketler ile aynı, alt/üst veya komşu ürün pazarlarında faaliyet göstermeyeceğinden işlemle birlikte Türkiye pazarında mevcut veya potansiyel herhangi bir yatay/dikey örtüşmenin oluşmayacağı görülmektedir.
- (27) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 13. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bir ortak girişim işleminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından rekabetçi davranışların koordinasyonu riski taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Tarafların ortak girişimin faaliyet gösterdiği ilgili ürün pazarında aktif olmamaları, ana teşebbüslerden sadece birinin ilgili ürün pazarındaki faaliyetlerine devam etmesi ya da ana teşebbüslerin ortak girişimin faaliyet göstereceği ilgili ürün pazarındaki tüm faaliyetlerini ortak girişime devretmeleri hallerinde bağımsız teşebbüsler arasında rekabetçi davranışların koordinasyonu riski bulunmadığı kabul edilmektedir. Ana şirketlerin güç jeneratörlerinin-su çarkı jeneratörlerinin satış sonrası hizmetlerine ilişkin faaliyetleri arasında önemsiz seviyede yatay örtüşmeler bulunmaktadır. Ayrıca OG taraflarının ülkemizdeki güç jeneratörlerinin-türbin jeneratörleri satış sonrası hizmetleri pazarında geçmişte yapılan türbin jeneratörü satışlarından kaynaklı sınırlı ölçüde gerçekleşen yatay örtüşme, işlem sonrası ana şirketlerin ortak girişimin faaliyet göstereceği türbin jeneratörleri iş kolları satış ve satış sonrası hizmetleri pazarındaki faaliyetlerinin tamamını MTG'ye devredecek olması nedeniyle koordinasyon riskine işaret edebilecek nitelikte değildir. Bunun yanı sıra tarafların başka alanlarda da ülkemizde örtüşen bir faaliyeti bulunmamaktadır. Dolayısıyla ana teşebbüslerin Türkiye'de MTG'nin faaliyet gösterdiği ilgili pazarlarda veya alt/üst/komşu pazarlarda faaliyetlerinin bulunmaması, ana şirketlerin türbin jeneratörleri iş kolları satış ve satış sonrası hizmetleri faaliyetlerinin tamamını MTG'ye devredecek olması ve MTG'nin türbin jeneratörlerinin satışı ve satış sonrası hizmetleri pazarında Türkiye'de faaliyet göstermeyecek olması sebepleriyle işlemin koordinasyon riski yoluyla rekabeti kısıtlama ihtimalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.
- (28) Yukarıda yer verilen inceleme ve değerlendirmeler neticesinde, bildirim konusu işlem ile 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde başta hâkim durumun yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun ortaya çıkmayacağı kanaatine varılmıştır.

¹⁴ Bildirim Formu'nda MTG'nin MELCO ve MHI'nin güç jeneratörleriyle (türbin jeneratörleri) ilişkili işlerini üstleneceği belirtilerek geçmişte MHI ve MELCO'nun jeneratörlerini satın almış olan Türkiye'deki müşterilere halihazırda satış sonrası hizmetleri sağlamaya devam edeceği belirtilmiştir.

H. SONUÇ

- (29) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.